

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА

ФЗЦ 11 ОКТОМВРИ А.Д. КУМАНОВО

За Период Јануари-Декември 2022година

СОДРЖИНА

	Страна
1. Основни податоци за друштвото ФЗЦ 11 Октомври АД	2
2. Карактеристики и организациона структура	3
3. Управување со финансиски ризик и финансирање	4
4. Инвестиции	5
5. Основни показатели во физички обем за остварено производство и остварена реализација	6
6. Преглед на остварени економско финансиски резултати во 2022 и 2021 година	9
7. Показатели на финансиската стабилност за 2022 година	12

1. Основни податоци за ФЗЦ 11 Октомври АД Куманово

ФЗЦ 11 Октомври основана е во далечната 1953 година, а првите искуства во областа на производството на цевки од челичен лим ги бележи во 1956 година.

Почетниот производен програм го сочинуваше широк асортиман на разновидни производи, каде што покрај заварени челични цевки се произведуваа и лимени конструкции, производи за домаќинство, угостителство и т.н.

Меѓутоа, набргу од 1958 година Фабриката ја согледа потребата за специјализирано производство, кое од тогаш е насочено кон високо сериско автоматизирано производство на заварени челични цевки и профили од сите видови и димензии.

Од 2015 година, мнозинскиот акционер во ФЗЦ 11 Октомври АД Куманово е Друштво за градежништво и трговија Квалитет-Пром ДООЕЛ Увоз-Извоз Куманово.

Примарна цел на мнозинскиот акционер е, пред се, враќање на пазарите на кои Компанијата веќе била присутна во минатото, како и освојување нови пазари, проширување на асортиман на производи, намалување на трошоците во производство и подобрување на работните процеси, зголемување на рентабилноста и конкурентноста со цел зголемување на приходите и профитот на самото друштво.

Денес ФЗЦ 11 Октомври АД Куманово претставува гигант не само на овие простори туку и многу пошироко, со препознатливи производи од признаен квалитет према најновите национални, европски и светски стандарди (DIN, BS, NF, UNI, GOST, EN, ISO, API, ASTM и т.н.).

Разновидноста на формите и можноста за избор на челикот, отворија нови домени на примена, овозможувајќи им дури и на малите корисници да пристапат кон нивната употреба. Развојот во транспортот на флуиди и примена на цевоводи со цементна, епокси и полиетиленска заштита, ја диктираше експанзијата во областа на спроводни цевки. Истовремено, високата градба, индустриските, аграрните и спортските објекти, индустријата за транспортни средства, градежната браварија и изградба на сообраќајници, се само некои од можностите за употреба на цевки и профили како конструкциони елементи.

Иако најголемиот дел од производите се извозно ориентирани на пазарите во Западна Европа, во последната деценија во услови на големи политички, економски и социјални промени и трансформации, како и воени кризи и конфликти, Фабриката успеа не само да го задржи стекнатото реноме, туку и да постигне значителни резултати во обезбедување со квалитет, што се огледа во бројни сертификати од реномирани контролни институции (ISO 9001, ISO 17025, API, TUF, U. BUREAU VERITAS, Germanischer Lloyd и.т.н.).

2. Карактеристики И организациона структура

Управувањето во Фабриката е организирано според едностепен систем, и со неа управува Одбор на директори. Истиот се состои од 3 члена, од кои што 1 член е извршен директор а другите 2 члена се неизвршни директори.

Месечните примања на Извршниот член на Одборот на директори е согласно Договорот за утврдување на правата, обврските, одговорностите, платата и другите примања на Извршниот директор и изнесуваат 90.000,00 денари нето плата.

Извршниот директор нема примања во други друштва ниту пак имаат засновано работен однос кај други работодавачи.

Посебни бонуси за Извршниот директор нема.

Месечните примања на неизвршните членови на Одборот на директори во текот на 2022 година, се по 20.000,00 денари.

На нето примања на неизвршните директори се плаќа персонален данок според утврдените законски прописи.

Фабриката е организирана во 11 (единаесет) организациони единици и тоа:

- Менаџмент, служба за внатрешна ревизија и инженер за безбедност и здравје при работа
- Производство 1
- Одржување и изработка на резервни делови
- Производство 2
- Управување со квалитет
- Развој и подготовка

- Комерцијала
- Економика и финансии
- Електронска обработка на податоци
- Човечки ресурси
- Правни работи

Фабриката има удел во мешовитото претпријатије во Комотини-Грција. Според Решение од Министерство за надворешни работи на РМ прашањето околу легална работа на нашите работници таму и понатаму останува отворено.

3. Управување со финансиски ризик и финансирање

Економските предвидувања претставуваат особен предвизик поради високото ниво на несигурност кој го доживеа светот во изминативе две години, кризата се претвори шок кој неминовно ги погоди рециси сите економски субјекти.

Друштвото во своето работење беше изложено на повеќе видови на ризици како Што се: ризик од промена на девизните курсеви, пазарните вредности и цените, кредитен и каматен ризик .Пристапот на друштвото во управување со финансиските ризици е насочен кон проценка на непредвидливоста на финансискиот Пазар.

За разлика од изминативе години кога Фабриката во најголем дел работеше со сопствени извори на средства, последниве години, поради потешкотии во одржување на ликвидноста приморани сме да работиме и со краткорочни и долгорочни задолжувања.

Потребите за набавка на основниот репроматеријал ги покрива деловната банка со издавање акредитиви на основ хипотека и залог дадени на дел од основни средства за одобрен рамковен кредит од цирка 8.000.000 ЕВРА.

Што се однесува до политиката на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина,Фабриката во тековната 2022година се задолжи со долгорочен кредит од Комерцијална банка на износ од 32.070.192ден за период од бгодина, со цел приватизација на градежното земјиште. Ова земјиште со површина од 104.572м2 кое беше во државна сопственост ,Фабриката го приватизираше во своја сопственост, што на долг рок ќе претставува зголемување на својата нематеријална вредност.

Мнозинскиот акционер на Фабриката, како и менаџментот прават максимални напори политиката на управување со ризик да биде сведена на најмала можна мерка. Во прилог на ова е фактот што сите поголеми зделки Фабриката ги решава во директна врска со нашите партнери а зделките со заинтересирана страна преку наше учество како кооперант со други учесници на тендери во државата и надвор од државата.

Во текот на 2022 година Фабриката нема стекнато сопствени удели ниту сопствени акции.

Во услови на значајно влошување на меѓународното економско опкружување не останува многу простор за некои поконкретни решенија во политиката на дивиденди.

4. Инвестиции

Со оглед на неповолното глобално опкружување, кое влијае врз активноста на домашните компании пред се извозно ориентираните, посебно во услови кога оствареното производство и реализација се на граница на опстанок, Фабриката направи максимални напори за што поголеми вложувања во доопремување и модернизација на процесот на производството.

Во тој поглед друштвото во текот на 2022 година има вложено **34.709.328 денари**. Најголем дел од овој износ е насочен за одржување и поддршка на успешноста во работењето на друштвото преку вложување во набавка на нова индустриска опрема за што поконкурентно и ефикасно производство во вредност од 24.990.373 ден. Останатите вложувања се однесуваат на набавка на компјутерска опрема, сервер за мрежно поврзување и слично во вкупна вредност од 9.566.197 ден како и дворно доуредување на фабриката во износ од 152.758 ден.

Во текот на минатата година главен фокус беше и останува развојот на фабриката во нејзина модернизација.

Изгледите за идниот развој на Фабриката и активностите во сферата на истражувањето и развојот меѓу себе се преплетуваат и надополнуваат. Активностите во сферата на истражувањето и развојот се насочени пред се кон истражување на пазарите за изнаоѓање нови можности за примена на нашите производи па аналогно на тоа и изгледите за идниот развој се темелат на доопремување на опремата и усовршување на производната програма према барањата на пазарот.

5. Основни показатели во физички обем за остварено производство и реализација

ОПШТИ ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ВО ФИЗИЧКИ ОБЕМ

		2021 год	2022 год	индекс
1.Остварено производство	-	3.186 тони	6.797 тони	213
2.Остварена реализација	-	12.307 тони	9.452 тони	77
Од тоа : Извоз	-	7.108 тони	6.414 тони	90
Домашен пазар	-	5.199 тони	3.038 тони	58
3.Работна сила	-	227	191	84
4.Продуктивност на трудот	-	14.17	35.59	251

По преземањето на фабриката од страна на мнозинскиот акционер и неколкуте релативно добри години со произведени 35.000 тони цевки и профили, Македонското производство се соочи со жесток удар од Европската Унија. При крајот на 2018година, Европската унија воведо контингенти за нашиот вид на производи со што ја ограничи реализацијата кон земјите во ЕУ. Ова водеше кон намалување на реализацијата а следствено и на оствареното производство во 2019 година од 18.940 тони кое во однос на 2018 истото е намалено за 29%. Нов удар врз нашата индустрија зададе и една од поголемите кризи која се случи ширум целиот свет-ковид пандемијата. Оваа криза го продолжи трендот на опаѓање на оствареното производство и во 2020 год, каде што, е остварено производство од 14.761 тони и истото е намалено во однос на 2019 година за 22%. Најголемата разлика се почувствува во 2021 год, со остварено производство од 3.186 тони кое е за 78% намалено во однос на 2020 година .Ефектите од изминатите години го наплатија својот данок.

За скоро 113% деловната 2022 година покажа зголемување на производството што влева надеж за подобрување во иднина.

Остварената продуктивност на трудот е во постојана флукутација, детерминирана од побарувачката и производството, во деловната 2022година продуктивноста по единица работна сила изнесува 35.59тони, и истата е зголемена за дури 251% во однос на 2021година. За разлика од минатите години каде остварената продуктивност бележеше намалување и тоа: во 2021 за 63%, во 2020 за 4% и 17% во 2019година

**ОСТВАРЕНО ПРОИЗВОДСТВО ПО РЕ ЗА 2022 ГОДИНА
ВО ОДНОС НА 2021 ГОДИНА Е СЛЕДНОВО:**

Ред Бр.	Р.Е	2022 год.		2021 год.		индекс
		тони	% на учество	Тони	% на учество	
1	ВЦП	2.109	31	554	18	381
2	ВНЗЦ	373	6	1.636	51	23
3	ВСЦП	4.315	63	996	31	433
	ВКУПНО	6.797	100	3.186	100	213

Компаративно по Работни единици во вкупното остварено производство од 6.797 тони РЕ ВЦП учествува со 31 %, РЕ ВНЗЦ со само 6% додека РЕ ВСЦП со 31 %.

Производството во РЕ ВЦП во 2022 година во однос на 2021 година е во голем однос зголемено, односно за 281%, за разлика од РЕ ВНЗЦ, каде што производството е намалено за 77 %, додека пак РЕ ВСЦП во 2022година наспроти 2021 покажа значителен пораст од 333%. Производите од оваа РЕ, пред се, се наменети за познати купувачи по однапред склучени договори и тоа во најголем дел за земјите од Европската Унија од каде што побарувачката во текот на изминативе неколку години, поради светската економска криза беше многу намалена, како и за проектите за гасификација и топлификација на Р.Македонија..

**ОСТВАРЕНА РЕАЛИЗАЦИЈА ПО РЕ ЗА 2022 ГОДИНА ВО ОДНОС НА
2021 ГОДИНА Е СЛЕДНОВО:**

Ред Бр.	Р.Е	2022 год.		2021 год.		индекс
		тони	% на учество	тони	% на учество	
1	ВЦП	2.765	29	754	6	367
2	ВНЗЦ	593	6	54	0,4	1098
3	ВСЦП	6.094	65	8.666	70,6	70
	ВКУПНО	9.452	100	12.307	100	77

Вкупно остварената реализација во 2022 година наспроти 2021 е намалена за 23%. И покрај зголеменото производство, податоците укажуваат на фактот дека остварената реализација во голема мера сеуште е на долна граница. Компаративно по работни единици, производите од РЕ ВЦП учествуваат со 29% а РЕ ВНЗЦ со 6% во вкупната реализација. Овие производи се најчесто наменети за домашен пазар, за разлика од нив РЕ ВСЦП има учество од 65% од вкупната реализација, и овие производи најголем процент се реализираат за Извоз.

ОСТВАРЕНА РЕАЛИЗАЦИЈА ВО 2022 ВО ОДНОС НА 2021 ГОДИНА

	2022		2021		Индекс
	тони	%	тони	%	
Странски пазар	6.414	68	7.108	58	90
Домашен пазар	3.038	32	5.199	42	58
Вкупна реализација	9.452	100	12.307	100	77

Во текот на деловната 2022 година Фабриката оствари реализација од 9.452 тони на сопствени производи. Во споредба со оствареното производство, реализацијата е повисока за 39% што значи дека во 2022 година е продадено целосно ново оствареното производство и дел од залихата.

Од вкупно остварена реализација во износ од 9.452 тони цевки и профили, 6.414 тони или 68% се продадени на странскиот пазар додека 3.038 тони или 32% се продадени на домашен пазар.

Во споредба со 2021 година реализацијата на извозот и на домашниот пазар се намалени за 10%.

Во споредба на реализацијата во тековната и претходната година неминовно е да се спомнат сеуште актуелните светски случувања. Руско-Украинскиот воен конфликт предизвика негативни импликации на светско ниво. Условени од светските случувања, неможеше да не бидеме погодени. Како главен пред услов за нашата деловна успешност пред се е, побарувачката од странскиот пазар.

Во наредниот период наш најголем предизвик и понатаму останува справувањето со енергетската криза, зголемената инфлација како потешкотиите за реализација на странските пазари. Компанијата и покрај справувањето со предизвиците ги превзема сите потребни активности во насока на остварување на поставените цели.

**6. ПРЕГЛЕД НА ОСТВАРЕНИ ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИСКИ
РЕЗУЛТАТИ ВО 2022 И 2021 ГОДИНА**

- 000 - ден.

Ред Бр.	ЕЛЕМЕНТИ	2022 год.		2021 год.		Инд.
		Износ	струк. %	Износ	струк. %	
	<u>А. ПРИХОДИ</u>					
	I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕ (1+2+3)	689.129	99.8	694.425	99.86	
1	Приходи од продажба	683.196	99.14	673.904	97	101
2	Останати приходи	5.749	0.83	20.521	3	28
3	Капитализирани сопствени производи и услуги	184	0.03	0		100
	II. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ	1.413	0.20	948	0.14	149
	ВКУПЕН ПРИХОД (I + II):	690.542	100	695.373	100	75
	<u>Б. РАСХОДИ</u>					
4	Промена на залиха на готови производи и производство во тек	142.018	17.42	319.991	40.05	44
5	Трошоци за сировини и други материјали	469.584	57.61	216.563	27.13	217
6	Трошоци за вработени	96.639	11.86	105.757	13.25	91
7	Амортизација	33.028	4.05	34.210	4.3	97
8	Останати оперативни расходи	17.416	2.14	40.675	5.09	43
9	Набавна вредност на продадени	41.857	5.14	62.951	7.9	66

	стоки, материјали и услуги					
10	Вредносно усогласување на тековни средства	0	0	0	0	0
11	Финансиски расходи	14.484	1.78	18.208	2.28	80
	ВКУПНИ РАСХОДИ:	815.026	100	798.355	100	102
12	Загуба /Добивка од редовно работење (А -Б)	-124.484	100	-102.982	100	121
13	Данок на добивка	-	-			
14	Нето загуба/добивка за деловна година	-124.484	100	-102.982	100	121
15	Фонд за резерви	-	-			
16	Нераспределена добивка	-	-			

Во деловната 2022 година Фабриката оствари вкупен приход во износ од 690.541.958 денари и во споредба со 2021 година приходите се намалени за само 1%.

Во структурата на вкупниот приход во 2022 година најголемо е учеството на приходи од продажба со 99%, и во однос на 2021 година истите се зголемени за 1,4%.

Во текот на деловната 2022 година остварени се расходи во износ од 815.025.848 денари и во споредба со 2021 година истите се поголеми за 2%.

Во однос на остварениот вкупен приход наспроти вкупните расходи, поголемите расходи за 18% неминовно водат кон искажаниот негативен резултат од -124.483.890ден загува за деловната 2022година.

Во структура на вкупните расходи најголемо учество со 57.61% , имаат трошоците за сировини и репроматеријали направени за производство на готови производи. Потрошените сировини и материјали во 2022 година се поголеми за 117% во однос на истите од 2021 година, што се гледа и од показателите на оствареното зголемено производство.

Втор по ред најголем расход кој влијае на резултатот е промената во залихите. Во споредбата на оствареното производство со реализацијата утврдивме дека е

реализацијата е поголема за 39%, што директно води кон намалување на залихите. Овој процент на поголема реализација од производство во денари изнесува 142.017.716, што во вкупните расходи учествува со 17.42%.

Трошоците за вработени се трет по големина расход со учество од 11.86% во вкупните расходи. Бруто платите и надоместоците на вработени, кои се составен дел од цената на чинење на нашите производи, се надоместуваат од остварениот вкупен приход. Во текот на 2022 година овие трошоци се вкalkулираа во износ од 96.639.054 денари кој во однос на 2021 година е намален за 9%.

По нив доаѓаат направените трошоци за набавна вредност на продадени стоки, материјали и услуги со 5,14% кои во споредба со 2021год се намалени за 34%

Амортизацијата на основните средства е извршена со примена на законски пропишани стапки, која со 4.05% учествува како фиксен трошок во вкупните расходи, и истата во однос на 2021 година е намалена за 3%.

Останатите оперативни расходи во износ од 17.415.966ден, се помали за 57% во однос на истите од 2021 година. Во нивната структура се вклучени трошоци од работењето како што се нематеријални трошоци, трошоци за исхрана на работници, даноци и придонеси кои не зависат од резултатот, дневници за службени патувања, премии за осигурување, банкарски услуги и трошоци за платен промет, трошоци за репрезентација и др. Овие расходи учествуваат со 2.14% во вкупните расходи на деловната 2022година.

Финансиски расходи односно расходи по основ камати и курсни разлики остварени се во износ од 14.483.903 денари, со учество од 1.78 % во вкупните расходи овие трошоци исто така бележат намалување во однос на 2021година за 20%

За да извештајот биде целосен потребно е да ја оцениме квалитативната компонента на финансиската состојба на Фабриката врз основа на анализа на билансот на состојбата.

Финансиската стабилност на Фабриката ќе ја оцениме преку показателите на финансиската сигурност, степен на покриеност на постојните средства, степен на задолженост и други показатели.

ПОКАЗАТЕЛИ НА ФИНАНСИСКА СТАБИЛНОСТ ЗА 2022 ГОДИНА

$$1. \text{ Финансиска сигурност} = \frac{\text{траен капитал}}{\text{вкупни извори на деловни средства}} = \frac{183.870.996}{1.240.554.406} = 15 \%$$

$$2. \text{ Степен на покриеност на нематер. и матер. влож.} = \frac{\text{траен капитал + долгорочни обврски}}{\text{нематеријални и материјални вложувања}} = \frac{215.941.188}{473.786.330} = 0.45$$

$$3. \text{ Степен на задолженост во однос на траен капитал} = \frac{\text{Вкупен долг} \times 100}{\text{траен капитал}} = \frac{1.024.613.218 \times 100}{183.870.996} = 557.25$$

$$4. \text{ Степен на задолженост во однос на вкупни сред.} = \frac{\text{Вкупен долг} \times 100}{\text{вкупни средства}} = \frac{1.024.613.218 \times 100}{1.240.554.406} = 82.35$$

Ред. Бр.	П О З И Ц И Ј А	2022 година	2021 година	Индекс
1	Финасиска сигурност	15	25	60
2	Степен на покриеност на нематеријални и материјални вложувања	0.45	0.71	63
3	Степен на задолженост во однос на траен капитал	557.25	294.27	189
4	Степен на задолженост во однос на вкупни средства	82.35	72.72	113

Финансиската стабилност како сооднос на трајниот капитал и вкупната пасива изнесува 15%, што е за 10% помалку во однос на 2021 година .

Степенот на покриеност на материјални и нематеријални вложувања со трајни и долгорочни извори во деловната 2022 изнесува 0.45% и во однос на 2021 година истиот е понизок за 0.26%

Степените на задолженост на Фабриката искажани преку односот на вкупниот долг и трајниот капитал како и преку вкупните средства во 2022 година покажаа зголемување.

Од сите погоре анализирани показатели на финансиската стабилност се гледа дека во 2022 година Фабриката има се уште проблеми со ликвидноста . Во изминатата година друштвото се обидуваше да одржи ниво на непречено плаќање на обврските што достасуваа. Побарувањата по сите основи се следат постојано и редовно се превземаат мерки и активности за нивна наплата. Фабриката превзема активности и за намирување на достасаните обврски кон добавувачите со што се обидува да воспостави финансиска рамнотежа помеѓу средствата од една и обврските од друга страна.

Макроекономските услови во кои друштвото ја остваруваше својата активност во текот на 2022та година беа условени од досега најтешката економската криза. Дополнително условени од геополитичките состојби, блокада на евроинтеграциските процеси доведе до негативни импликации на економската активност на друштвото, па така како и минатите години , и оваа тековна година, Фабриката покажа загуба, која што треба да се покрие од добивката остварена и во наредните години .

Под влијание на глобалните трендови ФЗЦ 11 Октомври успеа во текот на целата година да изврши навремена координација и менаџирање на деловните активности, иако негативно заврши тешката и неизвесна 2022година, менаџерскиот тим ги донесе едни од најхрабрите одлуки во своето работење.

ИЗВРШЕН ДИРЕКТОР

М-р Марија Ивановска

